

Utbildningsinspektion i Hortlax skola

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Hortlax skola	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	350

Utbildningen vid Hortlax skola omfattar årskurserna 7-9 och skolan tar emot elever från skolorna Norrby, Bergsviken, Jävre, Hemmingsmark och Blåsmark.

Hortlax skola är belägen i Hortlax centralort som ligger ca 15 km från Piteå centrum. Flertalet elever bor i centralorten och de elever som bor i omkringliggande byar har skolskjuts.

Skolans huvudbyggnad är byggd 1956 och är om- och tillbyggd i flera etapper varav den senaste 2002. Skolrestaurangen är en fristående byggnad belägen på skolgården och intill finns en byggnad från 2001 som används för lektioner i språk.

Skolans pedagogiska personal ingår i olika ämneslag och klassföreståndarna är indelade i fyra arbetslag. Skolans ledningsgrupp utgörs av rektorn och fyra lärare. Rektorn har arbetat på skolan sedan den 1 mars 2004. Rektorsområdet omfattar 28 lärare och 5 övrig personal.

I skolans huvudbyggnad är ett folkbibliotek beläget som är tillgängligt för eleverna på eftermiddagarna. Nära skolan ligger en sport- och simhall samt en hockey respektive fotbollsplan.

Under en av veckans dagar har Hortlax skola ett annat upplägg och organisation av elevernas utbildning i jämförelse med övriga veckodagar. På onsdagar arbetar eleverna i årskurserna 7-9 utifrån ett eget planerat schema för dagen som omfattar fem 40-minuters pass. Elevernas scheman godkänns av klassföreståndarna och lärarna kontrollerar deras närvaro på de olika ämnespassen. Eleverna planerar vilka ämnen som de vill arbeta med och innehållet styrs ibland av lärarna och ibland av elevernas egna önskemål.

Genomförandet av inspektionen i Hortlax skola

Skolverket sände den 10 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Hortlax skola har bestått av undervisningsrådet Jonas Hedström och experten Solweig Bäckman. Besök i Hortlax skola inleddes den 20 april och avslutades den 22 april.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Hortlax skola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer

och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Hortlax skola genomfördes formella intervjuer med rektorn, ledningsgruppen, specialpedagog, elevvårdsteamet, representanter från ämneslagen, klassföreståndarna i årskurs 9 samt elevrådets styrelse. Gruppintervjuer genomfördes också med elever i årskurs 9 och ett antal föräldrar. Lektioner i årskurs 9 och arbetspass under en onsdag besöktes. Under besöket fördes också samtal med elever, lärare, skolvärdinnor och bibliotekspersonal.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit Piteå kommuns centrala kvalitetsenkät som genomförs i kommunens samtliga skolor. Eleverna i årskurserna 3, 5 och 8 samt femåringarna i förskolan har fått svara på frågor avseende bland annat trivsel och trygghet. Svaren på frågorna har fått värden mellan 1-4 och ett medelvärde har räknats fram.

Inspektörerna har även tagit del av två rapporter från Piteå kommuns centrala utredningsavdelning avseende betyg och betygsättning.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Den samlade bilden från inspektionen av Hortlax skola är en trygg skola med god stämning mellan elever och personal. Vid inspektionen framkommer dock att trivseln och stämningen på skolan var sämre under höstterminen men att det nu är trivsammare på skolan. Eleverna känner sig i nuläget överlag trygga på skolan vilket också bekräftas av personalen och inspektörernas observationer.

I kvalitetsredovisningen från år 2003 för Hortlax skola bedöms eleverna i ganska hög grad känna sig trygga i det dagliga arbetet. Hortlax skola har också använt Piteå kommuns kvalitetsenkät 2003 där medelvärdet för skolan var 3,1 på en fyrgradig skala avseende frågorna om trygghet och 3,0 vad gäller frågorna om trivsel.

Inspektionen visar att eleverna generellt tar bra ansvar för sin utbildning. Den dag i veckan som eleverna planerar och genomför sitt arbete mer självständigt fungerar överlag bra för flertalet av eleverna. Vid inspektionen framkommer dock att vissa elever inte tar eget ansvar för sin utbildning vilket blir särskilt tydligt under onsdagarna.

Eleverna visar i allmänhet respekt för andras uppfattningar och de känner väl till att skolan inte tolererar kränkande behandling. Vid inspektionen framkommer att det förekommit kränkande behandling på skolan. Skolans kvalitetsredovisning 2003 anger, vad gäller arbetet att motverka kränkande behandling, att målet är nått till hög grad.

Vid inspektionen visas exempel på att eleverna är delaktiga och påverkar vissa delar av verksamheten. Elever visar att de kan argumentera för sina åsikter och uttrycker att det är viktigt att vara delaktig och kunna påverka. Störst påverkan anser sig eleverna ha då det gäller för skolan gemensamma frågor men möjligheten att påverka det pedagogiska arbetet varierar beroende på vilken lärare som ansvarar för undervisningen.

Vid inspektionen framkommer att elevrådet fungerar bra men att eleverna inte anser sig ha varit delaktiga och påverkat i för dem viktiga frågor, exempelvis ombyggnationen av elevernas uppehållsrum. I kvalitetsredovisningen bedöms målet avseende att eleverna har kunskap om demokratis betydelse och värde samt gör aktiva ställningstaganden vara nått till viss del.

I allmänhet värnar eleverna om sin miljö och det förekommer lite klotter eller annan skadegörelse i skolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Hortlax skola når godtagbara resultat i arbetet med normer och värden.

Inspektörerna bedömer att Hortlax skola bör förbättra elevernas ansvarstagande för sin utbildning. Vidare bör Hortlax skola fortsätta sitt arbete för att förbättra elevernas trivsel och trygghet på skolan.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Andelen elever vid Hortlax skola som nått målen i alla ämnen under år 2003 var 95,4 procent (andelen för riket var 74,8 procent). Andelen behöriga elever till gymnasiet under 2003 var 97,7 procent (andelen för riket var 89,9 procent). Det genomsnittliga meritvärdet var 207 (riksgenomsnittet var 205,4 procent) för Hortlax skola.

Från år 1999 och framåt redovisar Hortlax skola under samtliga år ett mycket högre värde på andelen elever som nått målen i alla ämnen jämfört med motsvarande värde för riket som helhet. Under samma tidsperiod har skolans genomsnittliga meritvärde legat i nivå med motsvarande värde för riket. Vid inspektionen framkommer att skolans personal anser att betygsresultaten speglar att skolan arbetar hårt och målinriktat för att alla elever skall bli godkända i alla ämnen. Personalen upplever att det finns möjligheter att förbättra skolans arbe-

te för att bättre stödja eleverna så att en större andel når även betygsnivåerna väl godkänd och mycket väl godkänd.

Den sammanställning av resultaten från de nationella ämnesproven som skolan presenterat visar att 83 procent av eleverna har nått målen i matematik, 93 procent i svenska och 99 procent har nått målen i engelska.

Flickorna vid skolan når betygsstegen väl godkänd och mycket väl godkänd i högre grad än andelen pojkar avseende slutbetyg per ämne i årskurs 9. Det genomsnittliga meritvärdet för 2003 var 222 poäng för flickorna och 193 poäng för pojkarna. I skolans kvalitetsredovisning anges att skolan bör förbättra sig inom området jämställdhet mellan pojkar och flickor. Under 2003 är matematik och teknik de ämnen som uppvisar liten skillnad avseende betygsresultat och kön medan exempelvis svenska, engelska, SO, bild, språk, musik och hemkunskap visar på större skillnader.

I kvalitetsredovisningen 2003 för Hortlax skola anges två utvecklingsområden för skolan vara att ge eleverna bättre kunskap avseende kritisk granskning samt ge eleverna mer tid till reflektion över sitt lärande.

Inspektionen visar att elever och föräldrar känner till målen för utbildningen och betygskriterierna för de olika betygsstegen. Elever och föräldrar får ett häfte med de betygskriterier som utarbetats för Piteå kommuns skolor. Betygskriterierna används vid betygsättning och som stöd vid utvecklingssamtalen för att följa elevernas kunskapsutveckling.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Hortlax skola når goda resultat i sitt pedagogiska arbete.

Inspektörerna bedömer att Hortlax skola har mycket goda resultat avseende andelen elever som når godkänt i alla ämnen. Skolan kan dock förbättra resultaten avseende det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i årskurs 9 och särskilt avseende pojkars resultat.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Inspektionen visar på en medvetenhet vad gäller skolans arbete med att motverka olika former av kränkande behandling. Skolvärdinnor finns i elevernas uppehållsrum och lärare vistas tidvis där, vilket har en lugnande inverkan på skolans miljö. Hortlax skola har ett mobbningsteam som kopplas in vid behov och en stor del av personalen har genomgått kommunens utbildning avseende arbete mot kränkande behandling.

En gemensam handlingsplan för Hortlaxområdet, som rubriceras som arbetsmaterial, har arbetats fram av ett antal lärare och rektorer från de olika rektorsområdena inom Hortlaxdistriktet. Inspektionen visar att denna handlingsplan inte har förankrats på Hortlax skola. Personal, elever och föräldrar har inte kännedom om denna plan. Skolan har inte heller presenterat något annat handlingsprogram som beskriver skolans arbete för att motverka kränkande behandling.

Vid inspektionen framkommer att situationen avseende bland annat trygghet och trivsel på skolan var sämre under höstterminen men att stämningen nu är bättre. Särskilda utvecklingsområden som poängteras i skolans kvalitetsredovisning är språkbruket på skolan och jämställdhet mellan pojkar och flickor. I elevernas uppehållsrum och i vissa klassrum finns trivselregler anslagna. Någon tydlig gemensam syn bland personal och elever avseende vilka normer och regler som gäller för skolan framkommer inte vid inspektionen. Arbetslagen på skolan har inte haft regelbundna träffar och de upplevs inte utgöra något konkret forum för diskussion om gemensamma värdegrundsfrågor.

Hortlax skola har elevråd och klassråd som sammanträder regelbundet. Vid inspektionen framkommer att förutsättningar finns för fungerande klassråd men att dessa inte alltid fungerar tillfredsställande. Elever upplever ibland klassråden stressiga och att tillräckligt med vuxenstöd saknas för arbetet med klassråd.

Eleverna uppger att deras inflytande till största delen behandlar övergripande frågor och beroende på ansvarig lärare ges eleven till viss del möjlighet att påverka arbetssätt och innehåll under ordinarie lektioner. En dag i veckan väljer och planerar eleverna sitt innehåll i samråd med klassföreståndaren.

Hortlax skola har inte något skolråd och genomför inte regelbundna föräldramöten. Elevernas föräldrar är inbjudna att besöka skolan och föräldrabesök pågår under inspektionen.

Skolsköterskan arbetar 95 procent på Hortlax skola och 5 procent inom Hemmingsmarks och Norrbys rektorsområden. Skolsköterskan har sin mottagning på Hortlax skola. Vid inspektionen framkommer att tillgången till skolläkare för Hortlax område inte har fungerat tillfredsställande och att skolsköterskans förebyggande arbete inte hinns med. En ny organisation avseende elevhälsan i Piteå kommun skall beslutas under sommaren 2004.

Hortlax skola bedriver inte något hälsofrämjande arbete utanför ämnet idrott och hälsa. Ett sådant arbete har tidigare påbörjats men inte fullföljts.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet med arbetsmiljö och delaktighet är av godtagbar kvalitet vid Hortlax skola.

Inspektörerna bedömer att Hortlax skola behöver förankra ett handlingsprogram mot kränkande behandling på skolnivå som beskriver skolans faktiska arbete för att motverka alla former av kränkande behandling.

Hortlax skola bör utveckla föräldrarnas möjlighet till delaktighet och samverkan. Vidare bör arbetet med värdegrundsfrågor förbättras på skolan.

Skolan kan även förbättra sitt arbete för att ge eleverna förutsättningar att regelbundet bedriva fysiska aktiviteter.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Personalen vid Hortlax skola är organiserad i olika ämneslag som är benämnda praktiskt-estetiska, so, ma-no och språk. Ämneslärarna undervisar till största delen i årskursvisa klasser men även klassöverskridande grupper förekommer. På Hortlax skola finns en specialpedagog med en tjänst på 80 procent. Skolan har även en halvtidstjänst som stödpedagog vilken är fördelad på två lärare.

Klassföreståndarna bildar tillsammans fyra arbetslag inom skolan. Dessa arbetslag har ett ansvar för elevvård och frågor av övergripande karaktär. Inspektionen visar att arbetslagen inte haft regelbundna träffar och personalen upplever att nuvarande organisation av arbetslagen inte utgör något konkret forum för diskussion om gemensamma elevärenden. Klassföreståndarna uppger att de själva generellt får ta ett stort ansvar vad gäller elever och deras skolsituation.

Eleverna har ett fastställt veckoschema med ämnen representerade och rektorn uppger att eleverna ges undervisning motsvarande drygt den garanterade tiden i skollagens timplan. Vid inspektionen framkommer att en lokal timplan för årskurserna 1-9 saknas.

I ämnen som hem- och konsumentkunskap, slöjd och naturorienterande ämnen arbetar eleverna i grupper om 16-20 elever medan i övriga ämnen får eleverna generellt sin undervisning i sina ordinarie klasser. I matematik, naturorienterande ämnen och engelska förekommer olika former av nivåindelade grupper. Eleverna kan exempelvis i matematik välja olika studietakt i ämnet. Syftet är att anpassa undervisningen till elevernas förutsättningar och behov. Eleverna kan nå de högre betygsstegen oavsett vilken grupp de tillhör och det finns även möjlighet att byta grupp.

På onsdagar arbetar eleverna i årskurserna 7-9 utifrån ett eget planerat schema för dagen som omfattar fem 40-minuters pass. Syftet med denna arbetsform är bland annat att öka elevernas ansvarstagande för sin utbildning och ge bättre förutsättningar till mer stöd för de elever som behöver det. Elevens schema godkänns av respektive klassföreståndare och ansvarig lärare kontrollerar elevens närvaro på de olika ämnespassen. Eleverna planerar vilka ämnen som de vill arbeta med och innehålllet styrs ibland av lärarna och ibland av elevernas egna önskemål. Eleverna i årskurs 9 erbjuds att välja musik, bild eller hem- och konsumentkunskap som utgör ett arbetspass under den elevplanerade dagen.

Arbete i liten grupp erbjuds under en del av onsdagen till elever som är i behov av särskilt stöd.

Vid inspektionen framkommer att en stor del av eleverna har lärt sig att planera och genomföra sitt arbete under onsdagarna. Eleverna ser positivt på detta arbetssätt och de upplever att arbetsveckan blir mindre stressig. Personalen uppger att för elever i behov av struktur passar detta sätt att arbeta mindre bra. Vid inspektionen bekräftas också att ett mindre antal elever inte genomför sitt skolarbete utifrån upplagd planering. Skolan uppger att en utvärdering av verksamheten har genomförts. Någon sådan utvärdering mot bakgrund av syftet med undervisningens upplägg på onsdagar och effekterna avseende måluppfyllelse har inte presenterats för inspektörerna.

Föräldrar, elever och lärare uppger att utvecklingssamtal genomförs två gånger per läsår. Respektive årskurs har en bestämd tidsperiod under terminen då utvecklingssamtalen genomförs. Upplägget och genomförandet av utvecklingssamtalen varierar beroende på vilken lärare som håller i samtalen. Den dokumentation som utgör underlag för bedömning av elevens utveckling varierar också samt innehållet i den information som skolan ger elever och föräldrar före utvecklingssamtalet. Elever och föräldrar uppger att de vid utvecklingssamtalen får information om elevens sociala och kunskapsmässiga utveckling samt att de generellt anser att utvecklingssamtalen fungerar bra.

För arbetet med elever i behov av särskilt stöd finns det för Hortlax skola en arbetsgång för identifiering av dessa elever. Alla elever i årskurs 7 genomgår en screening i svenska och i matematik genomförs diagnoser för att identifiera svårigheter. I förekommande fall kartläggs elevers skolsituation av specialpedagogen i samverkan med elev, föräldrar och klassföreståndare.

Utarbetandet av eventuella åtgärdsprogram samt uppföljningar görs av specialpedagog eller klassföreståndare. En gemensam mall för åtgärdsprogram finns på skolan. Vid inspektionen framkommer en osäkerhet hos personalen om åtgärdsprogram utarbetas för samtliga elever som behöver särskilda stödåtgärder.

Rektorn finns med vid elevvårdskonferenser och det finns ett elevvårdsteam bestående av skolsköterska, kurator, studie- och yrkesvägledare, specialpedagog samt rektorn. Elevvårdsteamet har möte en gång per vecka.

De gemensamma betygskriterierna för Piteå kommuns skolor är väl kända bland elever och föräldrar och de används, tillsammans med de nationella kriterierna, av lärarna vid betygsättning. Vid inspektionen framkommer att lärarnas underlag för bedömning av elevernas kunskapsutveckling i de teoretiska ämnena domineras av skriftliga prov och arbeten. I de praktiska ämnena lägger lärarna tonvikten på elevernas aktiviteter och produkter. Utifrån dessa underlag och lärarens observationer bedömer lärarna elevernas måluppfyllelse i de olika ämnena. Eleverna anser att skriftliga prov och arbeten är avgörande för betygsättningen.

I Piteå kommun förekommer nätverksträffar i vilka lärare som undervisar i samma ämnen möts för att diskutera bedömningar och betygsnivåer. I Piteå kommun sker uppföljning av betygsresultaten för skolorna och även betygsfördelningen. Inom Hortlax skola förekommer sambedömning vid nationella prov och i vissa fall vid betygsättning.

Eleverna vid Hortlax skola genomför praktisk arbetslivsorientering en vecka under årskurs 8 och en vecka under årskurs 9. Under årskurserna 7-9 genomför samtliga elever praktik inom skolan en dag per läsår.

Utvecklingsprojekt pågår på skolan för att skapa förståelse för olika kulturer och stärka elevernas självkänsla via utbyten med skolor i Tyskland, Frankrike, Italien, Österrike och Storbritannien.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska verksamheten vid Hortlax skola är av god kvalitet.

Inspektörerna bedömer att Hortlax skola bör utveckla arbetet med åtgärdsprogram och säkerställa att åtgärdsprogram utarbetas i enlighet med författningarnas krav oavsett om det utarbetas av lärare eller specialpedagog.

Vidare kan skolan utvärdera verksamhetens organisation under onsdagarna för att se hur måluppfyllelsen eventuellt påverkas av arbetsformen.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

På Hortlax skola har byten av rektorstjänsten skett de senaste två åren och den nya rektorn tillträdde den 1 mars 2004. Hortlax skolas har en ledningsgrupp som består av rektorn och av lärare. Ledningsgruppen har möte en gång i veckan. Inspektionen visar att ansvarsfördelningen mellan rektorn och övriga i ledningsgruppen är klarlagd men att ledningsgruppens syfte och funktion inte är tydliggjord hos övrig personal på skolan.

Rektorn har möten med all personal en gång per vecka. Det pedagogiska arbetet styrs i nuläget av lärarna i sina ämneslag. Rektorn uttrycker en vilja att driva pedagogiska frågor på skolan i sin roll som rektor.

Hortlax skola har en arbetsplan och utarbetar årligen en kvalitetsredovisning. Arbetsplanen har arbetats fram tillsammans med elever och föräldrar. Arbetsplanen anger att Hortlax skola har en kulturprofil men vid inspektionen framkommer att denna profil inte är lika aktuell nu som för ett antal år sedan.

Kvalitetsredovisningen belyser Piteå kommuns mål att sträva mot och mål att uppnå. Årets redovisning av måluppfyllelsen i verksamheten bygger på personalens reflektioner och bedömningar utifrån läsårets arbete och områden i arbetsplanen. I kvalitetsredovisningen redogör också respektive ämneslag för åtgärder till förbättringar inom bland annat områdena värdegrund, lärande och utveckling samt kultur, hälsa och arbetsmiljö.

Vid inspektionen framkommer att syftet med kvalitetsredovisningen inte är förankrad i hela personalgruppen och att resultaten i kvalitetsredovisningen inte diskuteras och analyseras på ett medvetet sätt inom skolan. Rektorn uppger att en tydlig plan för uppföljning och utvärdering behöver utarbetas för skolan där också elever och föräldrar är delaktiga i kvalitetsarbetet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning, ledning och kvalitetsarbete inom Hortlax skola är av godtagbar kvalitet.

Inspektörerna bedömer att Hortlax skola behöver förbättra sitt system för kvalitetsarbete där även elever och föräldrar blir mer delaktiga. Skolan kan särskilt utveckla sina metoder att följa upp och utvärdera verksamheten samt hur resultaten analyseras.

Vidare bör rektorn för Hortlax skola tydligt ta det övergripande ledningsansvaret för den pedagogiska utvecklingen vid skolan.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Information om skolans verksamhet får föräldrarna genom utvecklingssamtal, skolans hemsida och direkt av sina barn. De intervjuade föräldrarna uppger att de är nöjda med den information som de får angående skolans verksamhet och om de rättigheter och skyldigheter som elever och vårdnadshavare har.

Som språkval erbjuder Hortlax skola eleverna språken tyska, franska samt svenska och engelska. Skolan lämnar skriftlig information via en blankett avseende slöjdval och språkval som skickas till elever och föräldrar. Av blanketten framgår inte att eleven och elevens vårdnadshavare har rätt att som språkval önska teckenspråk, svenska som andraspråk eller språket som eleven har rätt till modersmålsundervisning i.

Elevens val på skolan anordnas inom ramen för undervisningen på onsdagarna. Eleverna får under olika arbetspass välja vilka ämnen som de ska fördjupa sig inom och bredda sina kunskaper.

Hortlax skola har under våren 2004 tre elever med anpassad studiegång och en elev arbetar inom "Våga-vilja" projektet som anordnas av kommunens socialförvaltning.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning inom Hortlax skola är av god kvalitet.

Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sin information om elevens rättigheter avseende språkvalet.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Hortlax skola bedriver sin verksamhet till stor del i nyrenoverade lokaler. Personalen anger att de upplever en viss brist på grupprum. Möjlighet till arbete inom media finns på skolan och en datasal finns att tillgå för eleverna. Eleverna har generellt en god tillgång till läromedel som är lämpade för verksamheten.

I Hortlax skola arbetar 28 lärare och 5 övrig personal. Lärarna har adekvat lärarutbildning och undervisar i de ämnen som de har utbildning för. Personalens kompetensutveckling har under det senaste året inriktats på individuella behov. Exempel på genomförda utbildningsinsatser är de fortbildningskurser som anordnats av Piteå kommuns centrum för media och IT (CMiT), NO-konferens i Luleå och en ämnesfördjupning som läses på distans av några lärare. I skolans kvalitetsredovisning framkommer behov av kompetensutveckling i exempelvis värdegrundsfrågor och ökad kunskap i specialpedagogiska frågor.

Vid fördelningen av resurser inom Hortlax skola prioriteras ämnena svenska, engelska och matematik. Vid inspektionen framkommer också att en prioritering av skolans resurser riktas till årskurs 9 för att möjliggöra att så många elever som möjligt når målen i samtliga ämnen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Hortlax skola har goda förutsättningar att nå de mål som anges i läroplanen och kursplaner.

Sammanfattande bedömning

Verksamheten vid Hortlax skola når goda resultat avseende elevernas kunskaper. Stämningen på skolan har förbättrats under läsåret och den nya skolledningen har påbörjat sitt arbete med att utveckla verksamheten. Den pedagogiska verksamheten ligger i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas ansvarstagande för sin utbildning,
- elevernas trivsel och trygghet på skolan,
- förankring av ett handlingsprogram mot kränkande behandling på skolnivå,
- föräldrarnas möjlighet till delaktighet och samverkan,

- skolans arbete med värdegrundsfrågor,
- kvalitetsarbetet där även elever och föräldrar blir mer delaktiga,
- utveckla arbetet med åtgärdsprogram,
- det övergripande ledningsansvaret för den pedagogiska utvecklingen vid skolan samt
- skolans information om elevens rättigheter avseende språkvalet.

Datum	Ort
2004-08-16	Umeå

Jonas Hedström
Solweig Bäckman